

**Discurs Günter Verheugen
Comisarul European pentru Extindere**

***Institutul European din România
Bucuresti, 21 februarie 2003***

«Viitorul României în cadrul Uniunii Europene»

As dori, în primul rând, să-mi exprim recunoștința față de Institutul European din România pentru invitația adresată de a ține acest discurs. Creat prin Programul Phare al Uniunii Europene, Institutul a devenit un forum important pentru dezbaterile problemelor europene. V-ați clădit reputația treptat, dar în mod constant, printr-o activitate serioasă și susținută. As dori să vă felicit și să vă încurajez să continuați în același fel și pe viitor. Aderarea la Uniunea Europeană este o chestiune esențială pentru viitorul României. Este îndreptățită și oportună implicarea în această dezbateră a societății civile din România, precum și a institutelor de cercetare.

Trecem printr-o perioadă crucială în istoria Europei. Alaltaieri, Comisia Europeană a adoptat documentul de poziție în ceea ce privește aderarea a 10 noi state membre la Uniunea Europeană. Este necesară acum obținerea acordului Parlamentului European, înainte ca Tratatul de Aderare să fie semnat la Atena, pe data de 16 aprilie. Dacă totul merge bine, potrivit așteptărilor, va urma procesul de ratificare și apoi cele 10 țări vor deveni state membre, la data de 1 mai 2004. Se așteaptă și ca, în lunile următoare, acordurile privind aderarea a 7 noi state membre la NATO, incluzând România, să fie și ele ratificate.

Aceste evenimente, care nouă astăzi ni se par firești, erau practic de neconceput înainte de căderea comunismului. Acum, ele transformă continentul în care trăim. Noi, europenii, lasăm în urmă epoca neîncrederii, a Cortinelor de Fier, a ostilității și a războiului rece. În schimb, construim o nouă ordine politică bazată pe stabilitate, pace, democrație și cooperare.

Rivalitățile din trecut au cauzat mult rău Europei – ele au continuat să facă asta chiar și în anii 90, perioada în care conflictele din Balcani au devenit un exemplu nefericit de cât de multe distrugereri pot aduce ura și războiul. Unitatea și cooperarea reprezintă antidotul. Și acest lucru este de fapt esența Uniunii Europene: nu doar o piață unică – oricât de multă importanță ar avea această caracteristică; nu doar o uniune economică; ci și o comunitate de valori comune, o încercare de a construi împreună un viitor comun.

Sansa ia pus pe europeni aproape unul de altul pe hartă. Nu putem face nimic în ceea ce privește geografia, dar putem face multe pentru a profita de ea. Este clar că avem nevoie unii de alții. Economiiile noastre prosperă pe timp de pace, nu de război. Problemele cu care ne confruntăm totuși, fie poluarea, fie migrația ilegală și crima organizată, nu se opresc la granițe și trebuie să ne luptăm cu ele, împreună. Suntem puternici când suntem uniți și ne facem mai bine auziți când vorbim cu toții într-un singur glas.

Procesul de extindere ne-a permis să aducem unitatea și stabilitatea întregului continent. El a încurajat fostele state comuniste să-și transforme radical societățile și economiile, precum și să-și îmbunătățească relațiile reciproce. În ceea ce privește România, ea și-a asumat un rol activ în cooperarea regională. Fiind ea însăși o democrație stabilă, România este un exemplu de urmat și un furnizor de stabilitate către întreaga regiune.

Primele zece țări candidate vor adera la Uniunea Europeană în 2004. Bulgaria și România le vor urma de îndată ce vor fi pregătite pentru a deveni state membre. Procesul de aderare al

Bulgariei si României este si el ireversibil, durata lui depinzând doar de ritmul în care se desfasoara pregatirile celor doua tari.

Ultima data când am tinut un discurs la Bucuresti a fost în primavara anului 2001. Îmi face o deosebita placere sa revin în acest oras si datorita faptului ca este o ocazie excelenta pentru a trece în revista progresul înregistrat în ultimii doi ani.

La începutul anului 2001 am avut, de asemenea, ocazia de a ma adresa prezentului guvern, care la momentul respectiv era la început de mandat. La acea vreme, existau trei mesaje principale.

Primul mesaj se referea la necesitatea realizarii unor reforme fundamentale pentru a se putea progresa în procesul de aderare. Acestea includeau adoptarea si punerea în practica a legislatiei Uniunii Europene. Dar, mai importanta era realizarea reformelor structurale care sa permita României sa îndeplineasca criteriile de aderare – reforma economica, reforma administrativa si cea a justitiei, cresterea gradului de respectare a drepturilor fundamentale ale omului, ca de exemplu în cazul tratamentului aplicat copiilor institutionalizati.

Cel de-al doilea mesaj se referea la faptul ca mandatul popular clar, acordat cu ocazia ultimelor alegeri, oferea un cadru suficient de stabil pentru ca procesul de reforma sa aiba sanse reale de succes. El reprezenta o buna ocazie pentru a trece la fapte si România ar trebui sa profite la maximum de existenta lui.

Ultimul mesaj a fost unul simplu. România va fi judecata nu pe baza vorbelor, ci pe baza actiunilor concrete. Faptele, si nu promisiunile, vor determina progrese în procesul de aderare la Uniunea Europeana.

De atunci au trecut doi ani si avem acum ocazia de a evalua cât de departe a înaintat România pe drumul aderarii la Uniunea Europeana. De a judeca masura în care angajamentele politice au generat reforme semnificative.

S-a înregistrat un progres substantial

Comisia Europeana analizeaza permanent stadiul atins de România în procesul de aderare la UE si, odata pe an, rezultatele acestor analize sunt publicate în Raportul de Tara. Concluziile acestui proces de monitorizare sunt clare. În ultimii doi ani, România a înregistrat progrese importante. Câteva exemple ar fi:

-Modul eficient de desfasurare al procesului de negociere a determinat adoptarea unui volum impresionant de legislatie, precum si închiderea a mai mult de jumatate din capitolele de negociere.

-În domeniul economic, România este "la zi" în ceea ce privesc angajamentele luate fata de FMI - prima oara când se întâmpla acest lucru dupa 1989, acest lucru reprezentând un semn clar de crestere a gradului de maturitate economica.

-Un pachet ambitios de reforme în domeniul protectiei copilului a dus la o îmbunatatire remarcabila a situatiei copiilor institutionalizati. Nu numai ca au fost îmbunatatite conditiile pentru copiii aflati înca în institutii, dar prin reformele structurale realizate au fost închise institutiile mari, de tip vechi, si au fost luate masuri preventive concretizate în reducerea numarului plasamentelor în afara familiei. În acest domeniu, România trebuie felicitata pentru rezultatele obtinute si trebuie sa-si continue eforturile cu aceeasi determinare.

Un angajament clar în favoarea aderării României

Toate aceste acțiuni demonstrează angajamentul clar al României în favoarea aderării la UE. Este un angajament împărtășit de toate partidele politice și de peste 80% din populația României.

Progresul veritabil realizat de România a permis Uniunii Europene să-și ia propriul puternic angajament politic: procesul actual de extindere nu va fi complet până când România, și Bulgaria, nu își vor fi atins destinația finală, care este aceea de a deveni un stat membru al Uniunii Europene. Întrebarea nu este DACA, ci CÂND acest lucru se va întâmpla.

La sfârșitul anului trecut, „foaia de parcurs” elaborată de Comisia Europeană și, ulterior, concluziile reuniunii Consiliului European de la Copenhaga au reprezentat primele încercări de a răspunde la întrebarea "CÂND".

Dar 2007 rămâne un scenariu optimist

Reuniunea la Nivel Înalt de la Copenhaga a definit în mod clar obiectivul de a "primi Bulgaria și România ca membri ai Uniunii Europene în 2007". Înseamnă acest lucru că aderarea României în 2007 este garantată? Aceasta a fost interpretarea dată de unii comentatori politici mai puțin atenți. A o accepta înșă ar fi o mare greșeală.

Data de 2007 reprezintă voința UE de a accepta Bulgaria și România dacă ele sunt pregătite. Stabilirea acestei date este un reper decisiv în procesul de aderare al României deoarece se recunoaște explicit faptul că aderarea la Uniunea Europeană în 2007 este posibilă pentru România. Dar este important să ne uităm cu atenție la limbajul folosit în concluziile de la Copenhaga, având în vedere faptul că se menționează și că realizarea acestui obiectiv va "depinde de progresul înregistrat în îndeplinirea criteriilor de aderare".

Cu alte cuvinte, drumul este liber, dar România trebuie să îndeplinească în totalitate criteriile de aderare. Nu se va accepta nici un rabat și nici o abatere de la acestea. 2007 va deveni o realitate DACA SI NUMAI DACA eforturile de reformă sunt continuate și aprofundate. Aderarea în 2007 nu este o garanție, și nici o hotărâre dinainte luată. Aderarea în 2007 este un obiectiv comun pe care UE îl va urmări cu fermitate, dar care cere și angajamentul deplin atât al guvernului și oamenilor politici din România, cât și al întregii societăți românești.

Îndeplinirea criteriilor de aderare: care este nivelul de referință?

Voi reveni mai târziu în discursul meu asupra reformelor specifice care trebuie realizate. Acum, as dori să merg dincolo de limbajul utilizat la Copenhaga și să abordez problema cheie referitoare la cum va îndeplini România obiectivul său de aderare.

Procesul de aderare la UE este unul dificil. El necesită eforturi semnificative și hotărârea de a merge mai departe până ce obiectivul final este atins. Este ca și mersul pe bicicletă: în momentul în care te oprești din pedala, îți pierzi echilibrul și căzi. Pentru a se asigura că procesul de aderare va fi finalizat și că se vor îndeplini criteriile de aderare, România trebuie să tintească sus. Nu ar trebui să-și limiteze ambițiile la doar trecerea testelor de aderare; ar trebui să-și dorească să le treacă cu brio. În acest fel, România nu numai că își va asigura un verdict final pozitiv din partea Comisiei și a statelor membre actuale, atunci când va veni momentul evaluării pregătirii generale pentru aderare, dar va obține și garanția că a devenit un stat membru eficient și influent.

Beneficiile unei astfel de abordări sunt clare. Aderarea nu înseamnă numai adoptarea legislației UE – înseamnă de asemenea aplicarea acestei legislații pentru îmbunătățirea calității vieții cetățenilor. Aderarea la UE nu se reduce la simpla obținere de fonduri din partea UE – ea ar

trebui sa se reflecte si în modul în care se folosesc aceste fonduri pentru transformarea tarii. România nu ar trebui doar sa spere la un loc la masa UE – ea ar trebui sa depuna eforturi pentru ca vocea ei sa fie puternica si eficienta în discutiile purtate la aceasta masa.

Eforturile nu vor înceta odata ce România va deveni membra a Uniunii - provocarile, ca si oportunitatile, nu vor disparea peste noapte. România trebuie sa fie pregatita sa beneficieze la maxim de prerogativele sale de stat membru. Cu alte cuvinte, România nu ar trebui doar sa devina un membru al Uniunii: ea ar trebui sa devina un membru eficient.

Agenda Reformei

Cum se poate realiza acest lucru? Lucrurile pe care le am de spus nu vor lua pe nimeni prin surprindere. Ele nu sunt noi, dar merita sa le repet, mai ales acum când ne apropiem de ultimul tur de pista si când ceasul a început sa ticaie. Pentru a-si îndeplini obligatiile sale de membru, România trebuie sa finalizeze reformele de baza si cele structurale. Si trebuie sa faca acest lucru rapid, daca ia în serios anul 2007 ca data tinta de aderare.

Economia trebuie profund restructurata si modernizata, astfel încât sa poata beneficia de oportunitatile oferite de Piata Unica.

Administratia publica trebuie reformata astfel încât sa fie capabila nu numai sa adopte legislatia UE, dar si sa o aplice eficient pentru a produce beneficiile scontate. O administratie publica eficienta poate da un impuls procesului de reforma si, prin acesta, procesului de aderare. Ea va permite o gestionare eficace a fondurilor UE si o promovare eficienta a intereselor României în cadrul institutiilor europene.

Rolul sistemului judiciar este un alt factor cheie în procesul de aderare a României la Uniunea Europeana. Acesta reprezinta una din pietrele de temelie, pe care întreg edificiul de stat membru fie se va sprijini, fie se va spulbera. Sistemul judiciar trebuie modernizat si trebuie sa devina complet independent. Aceasta reprezinta singura cale de a se asigura ca legislatia Uniunii se aplica efectiv. Este, de asemenea, si singura modalitate de ameliorare a calitatii actului de justitie pentru cetatenii români si de crestere a încrederii investitorilor straini, ceea ce va fi benefic atât pentru economie, cât si pentru imaginea de ansamblu a tarii.

Institutiile trebuie de asemenea sa fie independente pentru a se garanta statul de drept. Acest principiu este valabil atât în cazul institutiilor guvernamentale, cum ar fi administratia publica, sistemul judiciar si curtea de conturi, cât si al institutiilor aparținând societatii civile, cum ar fi presa si partidele politice.

Daca nu se iau masurile necesare pentru a consolida independenta acestor institutii, atunci va aparea tentatia irezistibila de a le utiliza pentru ratiuni politice sau partizane, ceea ce reprezinta una dintre cele mai sigure modalitati de a submina statul de drept. România are o lunga istorie implicând exact acest tip de interventie politica în modul de guvernare al statului. Trebuie sa mentionez faptul ca aceasta situatie nu este tipica doar pentru România, dar pe termen lung ea conduce la un mod de guvernare prost, si nu aceasta este calea de a deveni un stat membru eficient.

România trebuie sa-si revitalizeze economia, trebuie sa-si reformeze administratia si sistemul judiciar, trebuie sa-si depolitizeze aparatul guvernamental, pentru ca acesta sa functioneze indiferent de culoarea partidului aflat la putere. Daca România poate face aceste lucruri fara întârziere, atunci sunt convins ca va fi nu numai pregatita sa adere la Uniune în 2007, dar si sa devina un stat membru deosebit de eficient.

Exista o lista lunga de alte probleme care mai trebuie rezolvate, începând de la lupta împotriva coruptiei si mergând pâna la îmbunatatirea conditiilor de viata pentru minoritatea Rroma. Aceste probleme sunt importante si trebuie sa vedem progrese clare si masurabile si în ceea ce le priveste. Subliniez din nou, ele pot fi rezolvate cu succes numai de catre un stat care lucreaza în mod eficient.

Am evitat în mod deliberat sa ma refer la procesul de negociere. Adoptarea celor 80 000 de pagini de legislatie UE reprezinta o sarcina laborioasa si complexa. Este un domeniu în care România a înregistrat progrese importante si trebuie felicitata. Dar a fi stat membru UE înseamna mult mai mult decât simpla adoptare de legislatie, iar România va fi capabila sa puna în practica legislatia UE doar daca va efectua reformele structurale mentionate deja.

Deci, ne-am întors de unde am plecat. Conditia continuarii „înregistrarii de progrese în ceea ce priveste îndeplinirea criteriilor de aderare”, continuta în concluziile Reuniunii la Nivel Înalt de la Copenhaga, înseamna în fapt continuarea si aprofundarea reformelor structurale. Aceste reforme sunt cele care vor permite o finalizare rapida a procesului de negociere. Ele sunt, de asemenea, cele care vor permite României sa fie un stat membru pe deplin dupa aderare.

Elementul de timp este extrem de important în toate acestea. În termenii pregatirii de aderare, data tinta de 1 ianuarie 2007 este foarte aproape. Daca România își doreste sa îndeplineasca aceasta data, 2003 este un an realmente crucial. Nu mai este timp pentru întârzieri sau amânari ale reformelor fundamentale. România trebuie sa solutioneze aceste probleme în acest an, pentru ca sa ramâna suficient timp Comisiei si statelor membre sa evalueze progresele înregistrate, pâna la aderare. Sper din tot sufletul ca România se va ridica la înaltimea acestei provocari astfel încât Comisia sa poata raporta progrese veritabile si substantiale în Raportul de Tara ce urmeaza a fi publicat în acest an.

Concluzie

As dori sa închei prin a va asigura de angajamentul deplin al Comisiei de a sprijini eforturile României de aderare la Uniunea Europeana în 2007. Anul trecut, am propus o foaie de parcurs pentru România, ce a fost aprobata de Consiliul European. Acelasi Consiliu European a aprobat si propunerile Comisiei de a mari în mod semnificativ asistenta de pre-aderare cu 20% în 2004, 30% în 2005, respectiv 40% în 2006, comparativ cu fondurile primite de România în trecut. Aceasta înseamna ca fondurile alocate României în perioada 2004-2006 vor fi de peste 3 miliarde de Euro. Este esential ca acest volum mare de fonduri sa fie utilizat în mod eficient si inteligent, pentru a le orienta catre acele zone din România unde este mai multa nevoie. În saptamânile urmatoare, Comisia va face o propunere de revizuire a Parteneriatului de Aderare, care va furniza României liniile directe necesare în activitatea sa de pre-aderare.

Vom continua sa sprijinim România pentru ca data tinta de 2007 sa devina realitate. Dar trebuie sa subliniez faptul ca responsabilitatea pentru a o transforma cu siguranta în realitate revine României, respectiv Guvernului României. Daca reformele necesare, identificate deja, vor fi duse la capat în totalitate si fara întârzieri, atunci sunt încrezator ca România va înregistra progrese rapide. Va urez numai succese în activitatea dvs. în lunile si anii ce vor urma.